

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-17
Besvaras senast
2024-10-23 kl. 12.00

Till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:214 Omotiverade prishöjningar och bristande konkurrens

De senaste årens höga inflation har lett till kraftiga prisökningar på en rad konsumentprodukter, vilket har påverkat vanliga hushålls ekonomi och köpkraft avsevärt. Medan inflationen nu har börjat avta kvarstår en oroande tendens där prisnivåerna på många varor fortfarande ligger på en mycket högre nivå än de gjorde för bara några år sedan. Forskning och rapporter pekar på att en del företag höjer sina priser inte enbart som en följd av kostnadsökningar utan också på grund av vad som kommit att kallas greedflation – ett fenomen där företag höjer sina priser för att andra i samma bransch gör det snarare än för att de har några egna faktiska kostnadsökningar som motiverar prishöjningen.

Denna praxis kan förstärka inflationen i onödan och försvåra för konsumenter att återfå sin köpkraft, även när kostnadstryck från till exempel råvarupriser eller transporter har minskat. Det som är särskilt bekymmersamt är att företag som har ökat sina priser under inflationsperioden nu håller fast vid dessa höga priser trots att det inte längre finns samma ekonomiska tryck som tidigare. Många ekonomer har pekat på att detta bidrar till ett slags stagflation där priserna förblir onödigt höga, och Socialdemokraterna har tidigare lyft frågan om hur företag bör hållas ansvariga när de utnyttjar sin position på marknader med svag konkurrens.

Flera internationella studier och rapporter från exempelvis IMF och andra forskningsinstitut har pekat på att vissa sektorer, särskilt livsmedelsindustrin och byggmaterialektorn, har varit särskilt utsatta för detta fenomen. Företag har i vissa fall utnyttjat den allmänna inflationen som en ursäkt för att öka sina marginaler, vilket har skapat stora påfrestningar för konsumenterna. Detta leder till att vanliga människor får mindre pengar över varje månad, vilket också påverkar den inhemska konsumtionen och ekonomiska återhämtningen negativt.

Socialdemokraterna har länge framhållit vikten av att motverka spekulativa och överdrivna prishöjningar som kommer till följd av en bristande konkurrens. Om företag medvetet utnyttjar en otillbörlig marknadsposition för att höja priserna undermineras tilliten till marknadens funktion, och en orättvis ekonomisk börda läggs på vanliga människor. Det finns därför ett tydligt behov av att analysera och hantera detta fenomen på ett systematiskt sätt.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga energi- och näringsminister Ebba Busch:

Vilka konkreta åtgärder avser ministern att vidta, i samverkan med andra relevanta departement, för att analysera och motverka greedflation samt för att säkerställa att företag inte kan utnyttja bristande konkurrens för att höja sina priser?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch